

# Høringsnotat - utkast til endringer i petroleumsloven

## 1 Innledning

Departementet har utarbeidet utkast til enkelte endringer i petroleumsloven som med dette sendes på høring.

Høringsnotatet inneholder utkast til en ny bestemmelse om tidligere rettighetshavers ansvar for disponeringsforpliktelser. Videre inneholder det utkast til enkelt endringer av lovens bestemmelse om andres bruk av innretninger, herunder bruk av andres innretninger i forbindelse med behandling og lagring av CO<sub>2</sub>. Det er tatt inn utkast til en ny bestemmelse som gir departementet myndighet til å pålegge seismikkfartøy å bruke satelittsporingsutstyr. Høringsnotatet inneholder også utkast til endringer på enkelte punkter som vil gjøre at underliggende forskriftsverk og praksis reflekteres bedre i lovens systematikk og ordlyd.

## 2 Generelle merknader

### 2.1 Forholdet mellom § 3-1 om åpning av områder og § 2-1 om tildeling av undersøkelsestillatelse

I henhold til § 2-1 kan departementet tildele undersøkelsestillatelse som gir rett til undersøkelse etter petroleum i et angitt område for en bestemt tidsperiode. Det følger av konsekvent og langvarig praksis at tildeling av undersøkelsestillatelse i et område forutsetter at dette er åpnet etter § 3-1. Dette er imidlertid ikke reflektert i lovens ordlyd og systematikk.

Lovens § 3-1 dreier seg om den avveiningen som skal gjøres før ”*åpning av nye områder med sikte på tildeling av utvinningstillatelser*”. § 2-1 er plassert før § 3-1 i loven. Dette kan gi et inntrykk av at myndighetene kan tildele undersøkelsestillatelser etter § 2-1 i områder som ikke er åpnet etter § 3-1.

Departementet ser derfor behov for å tydeliggjøre i loven at et område må være åpnet for petroleumsvirksomhet, jf § 3-1, før det kan tildeles undersøkelsestillatelse etter § 2-1. Departementet foreslår at dette gjøres ved at det innledningsvis i § 2-1 inntas en henvisning til § 3-1.

Oljedirektoratet gjennomfører undersøkelsesaktivitet i områder som ikke er åpnet i henhold til § 3-1. Det følger av § 1-3 at ingen andre enn staten kan drive petroleumsvirksomhet uten de tillatelser, godkjenninger og samtykker som kreves i medhold av petroleumsloven. Den foreslåtte endringen av § 2-1 vil ikke endre på dette.

## 2.2 Størrelse på beholdt areal etter § 3-9 tredje ledd

Rettighetshaver til en utvinningstillatelse har etter § 3-9 annet ledd rett til å få forlenget utvinningstillatelsen forutsatt at arbeidsforpliktelsen og vilkår for øvrig i utvinningstillatelsen er oppfylt. Størrelsen på området som omfattes av forlengelsen skal i henhold til § 3-9 tredje ledd ”... normalt utgjøre halvparten av området for utvinningstillatelsen, likevel slik at rettighetshaver har krav på å beholde minst 100 km<sup>2</sup>. ”.

Departementet har i flere år fokusert på behovet for en effektiv forvaltning av arealene på sokkelen både i modne og umodne områder. Det vises i denne sammenhengen til St. meld. nr 38 (2003-2004) om petroleumsvirksomheten. Departementet har derfor de senere år endret utformingen av vilkårene i utvinningstillatelsene. Ved tildeling av utvinningstillatelser i forhåndsdefinerte områder (TFO) i modne deler av kontinentalsokkelen skal rettighetshaverne, i henhold til utvinningstillatelsen, normalt tilbakelevere det området som ikke er omfattet av en utbyggingsplan etter utløpet av den initiale perioden, jf § 3-9 første ledd. Likeledes har departementet ved tildeling av utvinningstillatelser i nummererte runder for mer umodne områder, fastsatt at områder det kan kreves forlengelse for etter § 3-9 annet ledd skal avgrenses av petroleumsförekomster påvist ved boring. Det normale har derfor blitt at rettighetshaver i henhold til utvinningstillatelsen ikke får beholde halvparten av det opprinnelige området av utvinningstillatelsen.

Gjeldende praksis medfører også at det området det gis forlengelse for i mange tilfeller er mindre enn 100 km<sup>2</sup>. Bakgrunnen for at loven legger opp til at rettighetshaver kan beholde minst 100 km<sup>2</sup> ved forlengelse, er at man ønsket å unngå at konsesjonsområder eller tilbakeleverte områder skulle bli uhensiktsmessig små. Dagens aktørbilde og modenhet på enkelte deler av kontinentalsokkelen, medfører at dette hensynet ikke er like tungtveiende i dag. Hensynet til at det opprettholdes et høyt tempo i letefasen, og til at andre selskaper med annen erfaring og letefilosofi får anledning til å søke om tildeling i arealer uten aktivitet, anses i dag for å være av større betydning enn hensynet til å bevare en viss størrelse på konsesjonsområdene.

Departementet vil på denne bakgrunn foreslå å oppheve lovens § 3-9 tredje ledd, 2. pkt., slik at bestemmelsens ordlyd avspeiler dagens praksis.

## 2.3 Andres bruk av innretninger § 4-8

Petroleumsloven § 4-8 legger til rette for at en som driver petroleumsvirksomhet og som har behov for å bruke andres innretninger kan oppnå slik bruk. Det være seg bruk av andres feltinstallasjoner, rørledninger eller landanlegg. Både i modne og umodne områder vil det ofte være helt avgjørende med slik bruk dersom petroleumsvirksomheten skal kunne gjennomføres på en effektiv og god måte. Denne bestemmelsen er derfor en meget sentral del av det rettslige rammeverket for petroleumsvirksomhet på og i tilknytning til norsk kontinentalsokkel.

Store deler av olje- og gassvirksomheten på norsk kontinentalsokkel er gått over i en mer moden fase. Ut fra ressursforvaltningsmessige hensyn stiller dette strenge krav til effektiv bruk av infrastrukturen. Strengere krav til tidsrammen for

gjennomføring av arbeidsforpliktelser ved tildeling av areal i modne områder medfører ytterligere krav til mer effektive forhandlingsprosesser.

Rettighetshavere som leter etter hydrokarboner på norsk kontinentalsokkel tar en betydelig risiko. Boring av brønner er svært kostbart og ved tidspunktet for en eventuell forhandling om tredjepartstilgang vil disse kostnadene være irreversible. Rettighetshavere som gjør funn der en selvstendig utbygging ikke er et økonomisk alternativ, står i mange tilfeller overfor få aktuelle tilbydere av tjenester som eksempelvis prosessering, lager og transport. Markedet for slike tjenester er ofte preget av ufullstendig konkurranse, og tilbydere av slike tjenester vil kunne ha en mulighet til å ta en høyere fortjeneste enn det en konkurranseløsning ville gitt.

Departementet ønsker å stimulere til god letevirksomhet på norsk kontinentalsokkel, og det er således svært viktig at rettighetshavere som tar leterisiko er sikret forutsigbare vilkår for de nødvendige tjenester for å få sin petroleum til et marked. Samtidig har departementet ansvar for den langsiktige attraktiviteten med hensyn på å delta i norsk olje- og gassvirksomhet, og det er må være en forutsetning at eiere av innretninger ikke blir påført urimelige byrder som følge av andres bruk av innretninger. Departementet finner derfor at den forutsetningen som allerede ligger i loven i forhold til at andres bruk av innretninger ikke skal være til urimelig fortrenghet for rettighetshavers eget behov eller for en som allerede er sikret rett til bruk, samt at eier er sikret en rimelig fortjeneste blant annet ut fra investering og risiko, sikrer dette hensynet.

### *2.3.1 Leide innretninger*

§ 4-8 første ledd første punktum slår fast at departementet, forutsatt at visse vilkår er oppfylt, kan bestemme at innretninger som eies av rettighetshaver kan brukes av andre. Den normale situasjonen på norsk sokkel har vært at rettighetshavergruppen selv har eid de innretninger som er nødvendige for virksomheten i driftsfasen, selv om man også har sett eksempler på innleie av produksjonsskip. Utviklingen på norsk sokkel har gått i retning av et bredere aktørbilde med ulike typer selskaper som rettighetshavere, til nå særlig i letefasen. Utviklingen har også gått i retning av utvikling av flere mindre funn. Dette aktualiserer forretningsmodeller der de vesentlige innretningene også i produksjonsfasen leies inn av rettighetshavergruppen. For å sikre at muligheten for andres bruk av eksisterende innretninger ikke undergraves ved en slik utvikling, foreslår departementet en utvidelse av hvilke innretninger som skal omfattes av § 4-8. I tillegg til innretninger som eier av rettighetshaver, foreslår departementet å åpne for å pålegge slik bruk også av innretninger som en rettighetshaver har bruksrett til. Departementet erkjenner at dette vil kunne skape utfordringer for en rettighetshavergruppe i forhold til å inngå avtaler om for eksempel innleie av et produksjonsskip. Departementet antar imidlertid at rettighetshaverne i forbindelse med utarbeidelse av plan for utbygging og drift, jf § 4-2, kan søke å avklare hvorvidt andres bruk av innretningen vil være aktuelt.

I henhold til § 4-8 kan departementet bare bestemme at innretninger kan brukes av andre hvis departementet finner at slik bruk ikke er til urimelig fortrenghet for rettighetshavers eget behov eller for en som allerede er sikret rett til bruk.

Departementet legger til grunn at eier av innretningen vil kunne være en som i denne sammenhengen er sikret rett til bruk.

I henhold til forskrift 20. desember 2005 nr. 1625 om andres bruk av innretninger (TPA-forskriften) gjelder den også for leide innretninger, jf forskriften § 12. Forskriftsbestemmelsen fastslår at med mindre den som eier innretningen samtykker til annet, er brukers rett til bruk av innretningen begrenset av den leieperiode som er avtalt mellom hjemmelshaver og leietaker, den rett leietaker har til å gjøre modifikasjoner på innretningen og særskilte bruksbegrensninger. Videre fastslår forskriften at brukers rett etter denne ikke kan begrenses ytterligere gjennom avtale mellom hjemmelshaver til innretningen og leietakeren. Ut fra gjeldende utforming av § 4-8 har det vært stilt spørsmål fra industrien ved hjemmelsgrunnlaget for denne forskriftbestemmelsen når det gjelder leide innretninger. Departementet ser at dette spørsmålet kan reises. Den foreslåtte endringen av § 4-8 vil skape nødvendig klarhet i forhold til dette.

### *2.3.2 Avtaler som departementet tar til orientering*

Gjennom fastsettelsen av TPA-forskriften har departementet fastsatt prosessuelle regler som kommer til anvendelse når en bruker har behov for bruk av andres innretninger som ikke er regulert av forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger. Videre inneholder TPA-forskriften bestemmelser om tariffer og vilkår for øvrig som legges til grunn ved slike avtaler. I den grad de kommersielle partene selv kommer til enighet om avtaler om bruk, finner departementet at det ikke er hensiktsmessig at departementet behandler og godkjenner disse avtalene.

Departementet har vurdert hvorvidt det er behov for å endre ordlyden i loven for å reflektere dette. Slik gjeldende § 4-8 annet ledd første punktum er utformet er det lagt opp til at departementet i utgangspunktet skal godkjenne avtaler om bruk. Det fremgår imidlertid av bestemmelsens ordlyd at avtaler skal forelegges departementet til godkjenning, med mindre departementet bestemmer noe annet. Departementet finner at lovens ordlyd "*med mindre departementet bestemmer noe annet*" gir et klart grunnlag for en praksis hvor departementet ikke godkjenner den enkelte avtale. Departementet finner derfor ikke grunn til å foreslå å endre ordlyden i loven på dette punktet. Departementet ønsker å legge opp til et system der departementet kun får avtalene om bruk til orientering dersom de kommersielle partene selv kommer til enighet.

På samme måte som for avtaler som departementet har godkjent, ser departementet behov for senere å kunne gripe inn og endre inngåtte avtaler som departementet ikke har godkjent, for å sikre at prosjekter blir gjennomført ut fra hensynet til ressursforvaltningen og at eieren av innretningen gis en rimelig fortjeneste. Når departementet ikke godkjenner en avtale om andres bruk av innretninger, men kun tar denne til orientering, forutsetter departementet at adgangen for departementet til senere å gripe inn og endre avtalevilkårene, jf § 4-8 annet ledd annet punktum, ikke innsnevres i forhold til om departementet godkjenner slike avtaler. For at dette skal komme klart frem i lovens ordlyd foreslår departementet at lovens ordlyd endres slik at det fremkommer at også de vilkårene som har blitt avtalt, uten at disse er godkjent eller fastsatt, senere skal kunne endres av departementet.

I tidligere inngåtte avtaler om bruk vil det være slik at rettighetshaverne har bestemt i avtalen av denne skal godkjennes av departementet og at endringer også skal godkjennes. Avtalen er så godkjent av departementet i medhold av § 4-8. Selv om departementet har godkjent avtaler der det også forutsettes godkjennelse av endringer, vil departementet kunne bestemme at slike endringsavtaler kun skal tas til orientering. Departementet legger til grunn at endringsadgangen da vil være den samme som ved en godkjennelse.

### *2.3.3 Bruk av andres innretninger i forbindelse med behandling og lagring av CO<sub>2</sub>*

Tiltak mot klimaendringer og utfordringene knyttet til å dekke verdens energibehov er bakgrunnen for regjeringens satsing på fangst og lagring av CO<sub>2</sub>. Regjeringen vil bidra til å utvikle fremtidsrettede og effektive teknologier, slik at CO<sub>2</sub>-håndtering kan realiseres nasjonalt og internasjonalt. Fangst og lagring av CO<sub>2</sub> kan i fremtiden bli et sentralt virkemiddel i klimapolitikken. I henhold til det internasjonale energibyrået (IEA) vil fangst og lagring av CO<sub>2</sub> kunne bidra til å redusere CO<sub>2</sub> utslippene i verden med rundt 20 prosent.

For å kunne realisere dette er det nødvendig å finne gode løsninger for transport og lagring av den CO<sub>2</sub> som fanges. Lagring av CO<sub>2</sub> i undergrunnen har allerede foregått på Sleipnerfeltet i 12 år, etter at CO<sub>2</sub> er separert fra naturgassen for å møte gassens salgsspesifikasjon, og deretter injisert ned i Utsira-formasjonen. Det er etablert et omfattende program for å overvåke den CO<sub>2</sub> som er injisert, og overvåkingen viser til nå at CO<sub>2</sub> ikke lekker ut eller på annen måte oppfører seg annerledes enn forventet. Lagring av CO<sub>2</sub> fra Sleipner-innretningen i Utsira-formasjonen er regulert av petroleumsløven som en del av petroleumsvirksomheten på Sleipner.

I forbindelse med prosjekter som nå er under utvikling planlegges det å transportere CO<sub>2</sub> fra landbaserte kilder ut på kontinentalsokkelen og injisere denne i undersjøiske forekomster for permanent lagring. Permanent lagring av CO<sub>2</sub> fra en landbasert kilde som ikke er underlagt petroleumsløven (for eksempel et gasskraftverk) vil ikke være å anse som petroleumsvirksomhet i henhold til petroleumsløven og vil kreve en egen regulering. Det vil imidlertid kunne være behov for integrasjon av denne virksomheten med virksomhet som er regulert av petroleumsløven. For eksempel vil injeksjon av CO<sub>2</sub> på Sleipner fra en landbasert kilde kunne være aktuelt.

En hjemmel for departementet til å regulere, og om nødvendig pålegge, andres bruk av innretninger sikrer at den eller de som disponerer over disse innretningene ikke utnytter en monopol eller monopollignende situasjon. Dette hensynet gjør seg også gjeldende i forhold til bruk av innretninger i forbindelse med lagring av CO<sub>2</sub>. Departementet har derfor funnet grunn til å foreslå et nytt tredje ledd i § 4-8.

## **2.4 Feilskrift i § 4-9, fjerde ledd**

Petroleumsløven § 4-9 om særlig operatøransvar for den helhetlige driften av oppstrøms gassrørledningsnett m.v. inneholder i siste ledd en feilskrift der det

vises til ”operativansvar” etter første ledd. Departementet foreslår at dette rettes opp slik at ordet ”operativansvar” erstattes med ordet ”operatøransvar”.

## **2.5 Ansvar for avslutningsforpliktelser § 5-3**

Norsk petroleumsvirksomhet har i stor grad vært dominert av rettighetshavere med solid finansiell styrke. Etter hvert som ressursene på kontinentalsokkelen modnes har man sett at det er behov for et bredere aktørbilde. Nye aktører kan gjennom deltakelse i eksisterende utvinningstillatelser utfordre og utfylle de etablerte selskapene og dermed bidra til at tildelt areal blir utnyttet på en mer effektiv måte. De kan også øke konkurransen om areal, bidra med nye letekonsepter og sette fokus på områder som de etablerte aktørene ikke prioriterer. Et bredere aktørbilde betyr imidlertid også at selskaper med svakere finansiell styrke etablerer seg. Olje- og energidepartementet har vurdert de utfordringer en økt andel av finansielt mindre sterke aktører på norsk kontinentalsokkel fører med seg i forhold til å møte kommende avslutningsforpliktelser på felt.

Når petroleumsvirksomheten opphører må det tas stilling til hva som skal skje med innretningene. Rettighetshaverne skal derfor fremlegge en avslutningsplan, jf loven § 5-1 og departementet som fatter vedtak om disponering i henhold til petroleumsløven § 5-3. Kostnadene knyttet til gjennomføring av disponeringsvedtaket kan være betydelige.

Rettighetshaverne i en utvinningstillatelse er prinsipalt proratarisk, subsidiært solidarisk ansvarlige for gruppens forpliktelser. Kombinasjonen av mindre solide selskaper og solidaransvaret kan slå uheldig ut. Dersom et solid selskap i gruppen selger sine andeler til et mindre solid selskap, øker sannsynligheten for at øvrige rettighetshavere må dekke en større del av forpliktelsene enn deres andel i tillatelsen tilsier. Dermed blir øvrige rettighetshavere eksponert for økt risiko.

På denne bakgrunn har departementet de senere årene overfor industrien gitt uttrykk for at man ved overdragelser av andeler vil vurdere å stille vilkår som tilsier at den overdragende rettighetshaver forblir subsidiært ansvarlig for avslutningsforpliktelser knyttet til den overdratte andelen. Departementet sendte høsten 2004 et slikt standardvilkår på høring. Departementet mottok høringsuttaltelse fra Oljeindustriens Landsforening (OLF) som prinsipalt anførte at man burde fravike solidaransvaret når det gjaldt avslutningsforpliktelsene slik at rettighetshaverne bare hefter for sin proratariske andel av forpliktelsene, og at et eventuelt restansvar ble dekket av staten. Departementet ser ikke at det er grunnlag for en slik overføring av ansvar fra rettighetshavergruppen til staten. Det var for øvrig delte oppfatninger blant medlemmene i OLF om hvorvidt man burde innføre et slikt ansvar for den overdragende rettighetshaver dersom man beholdt solidaransvaret.

Departementet legger til grunn at hovedprinsippet bør være at selskaper som har vært rettighetshavere i tillatelser der det finnes innretninger, bør fortsette å være økonomisk ansvarlig for gjennomføringen av disponeringsvedtak selv om de overdrar sin andel eller deler av denne. Departementet mener det er naturlig at dette prinsippet kommer til uttrykk i tilknytning til de øvrige bestemmelsene om

vedtak om disponering i lovens § 5-3. Dette vil også klargjøre hjemmelsgrunnlaget for dette ansvaret.

## **2.7 Plassering av hjemmelen for stansing**

Petroleumsloven § 9-5 omhandler ”Stansing av petroleumsvirksomhet m.v”. Gjeldende § 9-5 annet ledd gir departementet, dersom det foreligger særlige grunner, hjemmel til å stanse petroleumsvirksomheten i nødvendig utstrekning eller sette særlige vilkår for fortsettelse. Gjeldende § 9-5 tredje ledd hører systematisk sammen med annet ledd og fastslår at departementets mulighet til i visse tilfeller å forlenge tidsrommet som tillatelsen gjelder for og å lempe på de forpliktelser som påhviler rettighetshaver dersom hjemmelen i annet ledd benyttes. Bestemmelsene er plassert i lovens kapittel 9 ”Særskilte krav til sikkerhet”.

Det følger imidlertid av forarbeider til loven, samt praksis, at bestemmelsens annet ledd også hjemler stansing der petroleumsfaglige og ressursforvaltningsmessige hensyn mv. taler for dette. I forarbeidene til gjeldende bestemmelse fremholdes det at annet ledd er identisk med tidligere lov om petroleumsvirksomhet 22. mars 1985 nr. 11 § 50 andre ledd.<sup>1</sup> Bestemmelsen var imidlertid i den tidligere loven plassert under kapittel VII Alminnelige bestemmelser.

For å få en plassering av bestemmelsen i tråd med lovens systematikk, foreslår departementet å flytte gjeldende § 9-5 andre og tredje ledd til lovens kapittel 10 ”Alminnelig bestemmelser” som nytt tredje og fjerde ledd i § 10-1. Plasseringen vil da reflektere at bestemmelsen i gjeldende § 9-5 annet ledd både gir hjemmel til stansing på bakgrunn av sikkerhetsmessige og petroleumsfaglige/ressursforvaltningsmessige forhold.

## **2.8 Krav om sporing av fartøy som samler inn seismiske data**

Seismisk datainnsamling er en helt grunnleggende aktivitet i forbindelse med petroleumsvirksomhet og foregår i alle faser av virksomheten. Den kan foregå i åpne områder der det enda ikke er tildelt utvinningstillatelser og i områder der det er tildelt utvinningstillatelser. Seismisk datainnsamlingen kan skje med ulike formål som for å kartlegge forekomster, planlegge undersøkelsesboring, foreta grunnundersøkelser, herunder borestedundersøkelser, og i forbindelse med senere feltutvikling. Seismisk datainnsamling kan også foregå i regi av staten før et område er åpnet for petroleumsvirksomhet, jf pkt 2.1.

Oppmerksomheten rundt innsamling av seismiske data på norsk sokkel har økt, blant annet som følge av et økt aktivitetsnivå i petroleumssektoren. En arbeidsgruppe med representanter fra Fiskeridirektoratet og Oljedirektoratet ble opprettet i september 2007 for å foreta en gjennomgang av problemstillingene og utarbeide forslag til tiltak. Gruppen avga rapport 1. april 2008 og ga der uttrykk for at det er registrert en økt opplevelse av arealkonflikt i forholdet mellom petroleumsvirksomhet og fiskeri.

---

<sup>1</sup> Ot. prp. nr. 43 Om lov om petroleumsvirksomhet (1995-96) s. 58, andre spalte, andre avsnitt.

Departementet legger i denne situasjonen stor vekt på at man har oppdatert regleverk som sikrer en fortsatt god sameksistens i havområdene.

I arbeidsgruppens rapport vises det til at alle fiskefartøy over 24 meter i dag har langtrekkende satellittsporing. Det samme systemet er ikke installert om bord i seismikkfartøy. Seismikkfartøyene er imidlertid utstyret med Automatisk Identifikasjons System (AIS) som er det mest brukte systemet for identifikasjon og overvåking av skipstrafikk. Rekkevidden til AIS er begrenset av VHF rekkevidde og typisk rekkevidde fra et fartøy på sjøen er 20 nautiske mil. AIS har derfor ikke et tilfredsstillende dekningsområde til å kunne benyttes i forbindelse med kontroll og lignende i forbindelse med innsamling av seismiske data og fiskeriaktivitet til havs.

Sporing av seismikkskip, slik det er på fiskefartøy, vil gjøre det mulig å rekonstruere bevegelser på havet i ettertid og å avklare påstander om hendelser. Kystvakten vil også kunne følge bevegelser i sanntid for derved å avverge eller gripe inn i hendelser. Departementet legger til grunn at muligheten til å rekonstruere hendelser og konfliktsituasjoner vil kunne bidra til å redusere konfliktnivået i forbindelse med innsamling av seismiske data.

Fartøy som driver innsamling av seismiske data kan være registrert under norsk eller utenlandsk flagg. Det er behov for å sikre et klart hjemmelsgrunnlag for et myndighetspålegg om bruk av sporingsutstyr i forhold til alle de fartøy som deltar i undersøkelsesvirksomhet på norsk sokkel, herunder grunnundersøkelser som omfatter seismiske undersøkelser.

Departementet slutter seg til arbeidsgruppens anbefaling om at det bør stilles krav til sporing av seismiske fartøy. Departementet foreslår at det tas inn et nytt ledd i petroleumsloven § 10-18 der departementet gis klar hjemmel til å pålegge fartøy som foretar innsamling av seismiske data, eller annen undersøkelsesvirksomhet, å bruke sporingsutstyr.

### **3 Ikrafttredelse**

Departementet vil foreslå at loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Forutsatt at Stortinget behandler saken i vårsesjonen, tar departementet sikte på at endringer i petroleumsloven trer i kraft 1. juli 2009.

### **4 Merknader til de enkelte bestemmelser i lovforslaget**

Til § 2-1 Tildeling av undersøkelsestillatelse m.v

Bestemmelsen foreslås endret for å tydeliggjøre i loven at et område må være åpnet for petroleumsvirksomhet, jf § 3-1, før det kan tildeles undersøkelsestillatelse etter § 2-1. På den måten vil loven reflektere den langvarige og konsekvente praksis i forhold til at et område må være åpnet etter § 3-1 før tildeling av undersøkelsestillatelse kan skje.



Til § 3-9 Varigheten av en utvinningstillatelse m.v.

Bestemmelsen endres ved at gjeldende tredje ledd annet punktum oppheves. Dette lyder *”Størrelsen på området som fastsettes etter første punktum skal normalt utgjøre halvparten av området for utvinningstillatelsen, likevel slik at rettighetshaver har krav på å beholde minst 100 km<sup>2</sup>.”* Departementets forslag vil innebære at lovens ordlyd reflekterer dagens praksis ved tildeling av utvinningstillatelser.

Til § 4-8 Andres bruk av innretninger

Departementet foreslår en endring av første ledd første punktum slik at bestemmelsen i tillegg til å omfatte innretninger som eies av en rettighetshaver også omfatter innretninger som en rettighetshaver disponerer til egen bruk for eksempel gjennom en leieavtale.

Departementet foreslår at ordet *”avtalt”* tas inn annet ledd for å reflektere at den adgangen departementet har til senere å endre vilkårene i en avtale også gjelder tilsvarende i de tilfeller der avtalen om andres bruk av innretninger ikke er fastsatt eller godkjent av departementet, men kun innsendt departementet til orientering.

Departementet foreslår et nytt tredje ledd som skal gi departementet grunnlag for å regulere og pålegge tredjeparts bruk av innretninger i forbindelse med behandling og lagring av CO<sub>2</sub> fra en landbasert kilde som ikke er underlagt petroleumslovens virkeområde. De samme vilkår som nevnt i første ledd må være oppfylt for at departementet skal kunne pålegge slik tredjepartsbruk, nemlig at hensynet til rasjonell drift eller samfunnsmessige hensyn tilsier det, og departementet finner at slik bruk ikke er til urimelig fortrengsel for rettighetshavers eget behov eller for en som allerede er sikret rett til bruk. Videre vil annet ledd gjelde tilsvarende for andres bruk av innretninger i forbindelse med behandling og lagring av CO<sub>2</sub>. Dette innebærer blant annet at avtaler om slik bruk skal forelegges departementet til godkjenning med mindre departementet bestemmer noe annet og at departementet ved pålegg etter nytt tredje ledd kan fastsette tariffer og andre vilkår. Dette forutsetter imidlertid at eieren av innretningen gis en rimelig fortjeneste blant annet ut fra investering og risiko.

Til § 4-9 Særlig operatøransvar for den helhetlige driften av oppstrøms gassrørledningsnett m.v.

Det foreslås å rette opp feilskriften i § 4-9 siste ledd, slik at ordet *”operatøransvar”* fremkommer.

Til § 5-3 Vedtak om disponering

Departementet foreslår et nytt tredje ledd som innebærer at en rettighetshaver som overdrar en tillatelse eller andel i tillatelse forblir økonomisk ansvarlig for

kostnadene knyttet til gjennomføringen av disponeringvedtak. Ansvar er imidlertid subsidiært. Bestemmelsen dekker både rettighetshavere etter en utvinningstillatelse jf § 3-3 og en tillatelse til anlegg og drift jf § 4-3.

Ansvar er i henhold til siste punktum begrenset til kostnader knyttet til innretninger og brønner som eksisterte på overdragelsestidspunktet. Dersom overdragelsen skjer før innretninger eller brønner eksisterer i tillatelsen vil en rettighetshaver som har overdratt sin andel ikke bli ansvarlig for en eventuell fremtidig disponeringsforpliktelse i tillatelsen.

Rettighetshaver og eier er i henhold til annet ledd ansvarlig for at vedtak om disponering blir gjennomført. Dersom en eller flere av disse ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser kan de gjenværende rettighetshaverne kreve at en tidligere rettighetshaver som har overdratt hele eller deler av sin andel etter at denne bestemmelsen trådte i kraft, innfrir sine forpliktelser i henhold til bestemmelsen.

Det subsidiære ansvaret for tidligere rettighetshaver er et økonomisk ansvar. Det anses ikke praktisk å pålegge tidligere rettighetshaver et ansvar for å gjennomføre vedtak om disponering da tidligere rettighetshaver ikke nødvendigvis lenger har en relevant organisasjon.

Også staten kan kreve dekning av tidligere rettighetshaver etter dette forslaget. Bakgrunnen for dette er at dersom vedtak om disponering ikke blir gjennomført innen fristen, kan departementet iverksette nødvendige tiltak.

Annen setning i forslaget fastslår at den overdragende rettighetshavers forpliktelser består også dersom andelen eller deler av denne overdras videre. Ved videresalg av andeler vil det oppstå en rekke av tidligere selgere de gjenværende rettighetshaverne kan rette krav mot. Rettighetshaver må imidlertid først søke dekning hos det selskap som sist overdro andelen.

Dersom det skjer annen direkte eller indirekte interesseoverføring eller deltakelse i tillatelse, jf § 10-12 første ledd, vil departementet vurdere om det skal stilles vilkår i forhold til ansvaret til et selskap som helt eller delvis eier rettighetshaverselskapet. De selskapene som formelt står som rettighetshaverne på norsk sokkel er ofte norske aksjeselskaper som er eid av utenlandske oljeselskaper. Det kan for eksempel tenkes at et solid utenlandsk morselskap ønsker å overdra sitt norske datterselskap, som er rettighetshaver i felt, til et mindre solid morselskap. I et slikt tilfelle vil departementet kunne stille som vilkår for samtykket etter § 10-12 at det overdragende morselskapet skal være ansvarlig både overfor de øvrige rettighetshaverne i gruppen og overfor staten for kostnaden ved gjennomføring av disponeringsvedtaket.

Til § 10-1 nytt tredje og fjerde ledd

§ 10-1 nytt tredje og fjerde ledd er flyttet fra gjeldende § 9-5 annet og tredje ledd. Endringen av plassering i loven er foreslått for å synliggjøre at vedtak om stansing kan fattes både på grunnlag av sikkerhetsmessige og petroleumsfaglige/ressursforvaltningsmessige forhold.

Til § 10-18 tredje ledd:

Bestemmelsen gir departementet et sikkert hjemmelsgrunnlag for å pålegge fartøy som driver undersøkelsesaktivitet på norsk sokkel å ha om bord og bruke utstyr som overvåker og rapporterer aktiviteten til fartøyet, som for eksempel satellittspøringsutstyr og ferdskriver. Slike fartøy kan være under norsk eller utenlandsk flagg. Begrepet ”undersøkelse” er definert i loven § 1-6 e) og vil omfatte innsamling av seismiske data. Aktiviteten vil normalt foregå i medhold av en undersøkestillatelse, jf loven § 2-1, eller en utvinningstillatelse, jf loven § 3-3. Når det gjelder fiskefartøy finnes det tilsvarende bestemmelse i lov 6 juni 2008 nr 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) § 34.

### **Utkast til lov om endring i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet**

§ 2-1 første ledd skal lyde:

*Etter åpning av et område i henhold til § 3-1 kan departementet tildele juridisk person tillatelse til undersøkelse etter petroleum i begrensede områder av havbunnen eller i dens undergrunn. Undersøkelsestillatelse kan også tildeles fysisk person hjemmehørende i en EØS-stat.*

§ 3-9 tredje ledd skal lyde:

Kongen skal ved tildeling fastsette hvor stor del av området for utvinningstillatelsen rettighetshaver kan kreve forlengelse for etter annet ledd. Departementet kan etter søknad samtykke i at rettighetshaver beholder mer enn det området som er fastsatt ved tildeling etter bestemmelsen her.

§ 4-8 første ledd første punktum skal lyde:

Departementet kan bestemme at innretninger som omfattes av §§ 4-2 og 4-3 og som eies *eller brukes* av rettighetshaver, kan brukes av andre hvis hensynet til rasjonell drift eller samfunnsmessige hensyn tilsier det, og departementet finner at slik bruk ikke er til urimelig fortrengsel for rettighetshavers eget behov eller for en som allerede er sikret rett til bruk.

§ 4-8 annet ledd skal lyde:

Avtale om bruk av innretninger som omfattes av § 4-2 og § 4-3, skal forelegges departementet til godkjenning med mindre departementet bestemmer noe annet. Departementet kan ved godkjenning av avtale etter første punktum

eller hvis det ikke oppnås enighet om slik avtale innen rimelig tid, samt ved pålegg etter første ledd, fastsette tariffier og andre vilkår eller senere endre de vilkårene som er blitt *avtalt*, godkjent eller fastsatt, for å sikre at prosjekter blir gjennomført ut fra hensynet til ressursforvaltning og at eieren av innretningen gis en rimelig fortjeneste blant annet ut fra investering og risiko.

§ 4-8 nytt tredje ledd skal lyde:

*Departementet kan, på tilsvarende vilkår som nevnt i første ledd første punktum, bestemme at innretninger kan brukes av andre i forbindelse med behandling og lagring av CO<sub>2</sub>. Annet ledd gjelder tilsvarende.*

§ 4-9 siste ledd skal lyde:

Kongen kan bestemme at lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker og lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen ikke skal gjelde for den som har et særlig *operatøransvar* etter første ledd.

§ 5-3 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom en tillatelse eller andel i tillatelse overdras, jf § 10-12 første ledd, skal den overdragende rettighetshaver være subsidiært økonomisk ansvarlig overfor de øvrige rettighetshavere, subsidiært staten jf sjette ledd, for en tilsvarende andel av kostnadene ved gjennomføringen av vedtak om disponering. Den overdragende rettighetshavers forpliktelser består ved senere overdragelser av andelen eller deler av denne, likevel slik at krav først skal rettes mot det selskap som sist overdro andelen. Ansaret er begrenset til kostnader knyttet til innretninger og brønner som eksisterte på overdragelsestidspunktet.

§ 5-3 Gjeldende tredje, fjerde, femte og sjette ledd blir hhv nytt fjerde, femte, sjette og syvende ledd.

§ 10-1 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

Når det foreligger særlige grunner kan departementet påby at petroleumsvirksomheten stanses i nødvendig utstrekning eller sette særlige vilkår for fortsettelse.

Når vedtak som nevnt i tredje ledd er begrunnet i forhold som ikke skyldes rettighetshaver, kan departementet etter søknad forlenge det tidsrom som tillatelsen gjelder for og i rimelig utstrekning lempe på de forpliktelser som påhviler rettighetshaver.

Gjeldende § 9-5 annet og tredje ledd oppheves.

§ 10-18 nytt tredje ledd skal lyde:

*Departementet kan i forskrift gi pålegg om at fartøy som driver undersøkelse etter petroleum skal ha om bord og bruke utstyr som overvåker og rapporterer aktiviteten til fartøyet, som for eksempel satelittspøringsutstyr og ferdskriver.*